

שאגה: "חבריה, אבנים!" האבנים מקו סמילת הרכבת, רים, שהחזירום.

השנאה ההדדית הפכה הצטייד בינתיים במוטות ב השוטרים בראותו אותם, ניר מרוכזות, חזר והציף את התבצרו בסוכה קטנה ליד לעריכת חיפושים, כשההמון תות, מוכן לערוך בהם משפט כשאוטובוס עבר את הרוח המכונית כדי שתחסום את האיש בכוח, ואחד המפגין בעצמו, כשהנוסעים צוחקים ב בשיא המאבק, כששני הצ ועשרות פצועים מילאו את חדר תורה לאחד ממנהיגי ה מהתרגשות, אווז בידו מוט דים כאן? "הצעיר נענע במו כאחוז צמרמורת, הפליטל "מתלקים סוכר!"

"אותנו לא יסרסו!" על אף הגשם השוטף הו ביתיהעם הגדול והקר בתל-א כולם צעירים מתחת לגיל הכסאות הרעועים. רבים מב שנים באסיפה פוליטית, הי כזאת בבתי-הקפה אשר במר ערב אחד שכתו הציניקאים מפני "נוער הובה", עלתה בנ נשכחים. אף כי כל הנואמ כאו משורות מפיה (דבר ש האסיפה) באו רוב הצעירים ולשמע את אייק.

בשעת ההתנגשות הראשונה. אולם משבא אייק לא היתה לו הברירה אלא להמשיך במאבק במצב שנוצר. אף כי העיר היתה מוכנה, באה צפירת האזעקה הצורמת משתי האניות כמהלומה. במשך שעות לא הפסיקה הצפירה אף לרגע. כמו בימי הביניים, שעה שצלצלו הפעמונים בעיר הנצורה, קראו הנאבקים לעזרת האנשים שמגוד, על החוף, אשר מפאת הטופו גרפיה של העיר יכול כמעט כל אחד לעקוב אחר הנעשה בנמל אשר לרגלי החר.

היה זה מחזה שהתאים כולו לימי הביניים, על סולמות ההסתערות והתגרות בגרזנים ובקילשוניים. לולא היה כה טרגי, ייתכן ויכול היה להזכיר תמונות הוליבודיות, לקוחות מסרט שוודיים.

שני רבי החובלים, אייק על גשר תל-אביב ופרוי דנטל, גרמני בגיל העמידה, על גשר רימון, לא זזו מן המקום המיועד לרב חובל בשעת קרב, שעה שהת נהל הקרב האכזרי שלא היה כדוגמתו גם בימי ההעפלה. איש אינו יודע מה עבר ברגעים אלה לנגד עיניו של אייק, האיש שעמד על גשר הפיקוד של יציאת אירופה תש"ז בימי הקרב עם האנגלים. הוא ראה את אנשיו נאחזים אל המעקה, שעה שסילוני מים אדירי-עצמה ניתזו עליהם מסירת הכבאים שבידי המשטרה, ואשר תחת חיפויים ניסו השוטרים להציב סולמות ולטפס על המעקה. הימאים הפעילו גם הם את סילוני המים של צנורות הכיבוי אשר באניה, שנברקו והוכנו לקרב יום לפני כן. השוטרים שהגיעו אל המעקה הושלכו לתוך הים הצונן, מגובה של שבעה מטרים. ימאים רטובים מסילוני המים והן הגשם שירד במטר שוטף כל אותה שעה הסתערו על הסולמות בגרזנים, התאפקו רק בקושי מלהלום בגרזניהם על ראשי השוטרים המטפסים אליהם. קצין המשטרה בודינגר שהצליח לטפס ונפל בשבי הימאים, ניצל רק בנס ממשפט ליניץ, הודיע לרב חובל שאנשיו יפתחו באש באם יקרה לו משהו. איש אינו יכול לדעת מה היה סופה של הפרשה

התנגדות פסיבית - הורדת הימאים מתמרי. רשות היבשה...

האכזבה הגדולה המכרסמת בלבם זה שנים, מאז פשטו את מדי צה"ל בתום המלחמה. הם רצו, בהכרה שא לא בהכרה, להפגין את מחאתם נגד רוח המדינה ולא מצאה חן בעיניהם מעודה. והם רצו להחיות את השותפות הגדולה של הנוער שהיתה בשדה הקרב ונעלמה מאו, אשר אליה מתגעגעים צעירים כה רבים כאל גן-העדן האבוד.

מה יש כאן לדבר, אמר בויכוח אחד הצעירים האלמוניים האלה. לא אכפת לי מה מקשקשים אלה ומה אלה. הסעיפים אינם חשובים. החשוב הוא: מי אלה ומי אלה. כשהבירים שלי, שהיו אתי יחד בשוה אחת בימים ההם זקוקים לעזרת, אני בא. אם הם אומרים שהם צודקים, או הם צודקים.

מחזה מימי הביניים

בשעות הבוקר הביטו אלפי זוגות עיניים, בעיר התחתית, באהדר ובחרדה אל שתי הספינות, השחורה והאפורה, שהיו קשורות אל שובר הגלים. המשאר ומתן הרשמי בין הימאים ובין הודעה של אביגור ואלמוגי הופסק. רשות הדיבור עברה לאלה ולאגרוף. השאלה היתה רק: מתי אותם שהצטיידו במשקפת טובה הבחינו על הגשר של תל-אביב השחורה, בעלת הפס האדום מעל לפני המים, בדמות מלכת. לוא היו רואים אותה מקרוב, היו מבחינים באדם גמון-קומה, רזה, שחור-עיניים ושחור-שער, שעישן סיגריות כשרשרת. היה זה רב החובל אייק, שהתכוון למערכה.

לא היתה זאת המערכה הראשונה בחייו של יצחק אהרונוביץ, יליד דנציג שעל גדות חים הבלטי, אף כי היתה בלי ספק הטרגית ביותר. מעטים המסמלים כמוהו את דור המאבק והמלחמה, שיצר את המדינה בשנים ארוכות של טלטולים. אין הוא המוסימו, ואין הוא נוח להתרגשות, אף כי התעלף בבית יורדי הים ערב לפני כן בשעת ישיבה שדנה בהמשך המאבק. הוא נמנה עם אלה אשר למדו, בבית ספרו הפלמחאי של יצחק שדה, לחשוב לפני הקרב, לא להלחם בלי חשבון. ייתכן שכל המאבק היה לובש מלכתחילה צורה פחות סוערת לוא היה אייק בארץ

הימאים הם תקדים

היה זה השבוע השחור ביותר בתולדות מדינת ישראל. יותר מכן, היתה זאת נקודת מפנה בדמותה של המדינה:

זו הפעם הראשונה כמו מאות ואלפים אורחים, רבים מחם באוסן ספונטיני, להפיר את החוק, לתקוף את שומריו, זו הפעם הראשונה התייחסו רבבות ואולי מאות אלפים אל הפרת חוק זו באהדה גלויה. היו גם היו במדינה התנגשויות בין אדם לרעהו, בין אזרח לשוטר. אולם מאז ההפגנות הגדולות של הספר הלבן וחוק הקרקעות לא היו עוד בארץ מהר מות כאלה, שלבשו צורה של מרי אזרחי. ביום ה-1305 לקיום המדינה שוב עמדו, זה מול זה: השלטון, חבוש קובע פלדה ונושא אלה, והאזרח, הנסער, בטוח שחוק הצדק שותר את חוק המדינה. איש לא הבין בדיוק מה היה, ואיש לא יכול היה להגדיר בדיוק את התופעה. כל אחד הבין שהרוח הימית הביאה אל הארץ עננים הרבה יותר גדולים, שהיתה נפץ קטן אשר פוצץ פצצה הרבה יותר גדולה. מופתעים מכולם היו, אולי, הימאים עצמם. אמר אברהם שלונסקי, כשעמד על במת בית-העם ודיבר בקול חנוק על מאורעות הדמים: "הימאים הם תקדים. הם לא היו לוחמים כך לולא הרגישו גם הם שהם תקדים!"

אמר רב-חובל אייק בקולו השקט, הענייני: "אם זה עורר הד כה עצום בארץ, סימן שזה יחזור ויחזור, כי אין זה עניין של הימאים בלבד."

האלפים שזרמו אל שדות המערכה ברחובות, אל אסיפות-העם ואל ההפגנות, ושלא היו אנשי מפים וגם לא קרובי הימאים, הרגישו אותו דבר גם הם. לוא נשאלו מדוע חשו לעזרת הימאים, ייתכן והיו מתקשים למצוא תשובה הגיונית, מלבד התשובה האומרת כה מעט וגם כה הרבה: "הם משלנו!" הם הרגישו שכאן ההודמנות הראשונה לכטא את תמונה שצולמה בהסתר ע"י איש הצוות מתוך סירת המשטרה, אחרי שהשוטרים השתלסו על הסיפון.

גבורי האומה אתמוז, אויבי המדינה מי אלה

אולם אייק לא היה כ סגור, עמד אחד מפעילי המשפטים קסועים את אש זמן מה הופיע ישראל אב רב החובל של שיו, האנדר משדה המערכה. אייק נצ הפיקוד של תל-אביב הכב גם הוא.

אחר שישראל הזכיר ימי אניית המפעילים יגור, סינ אביגור, איש ההגנה של א כיום, בחשכת לילה בנמל מהתרגשות. הזמנים השתנו

כשנכנס אייק ועלה על נאם, גם לא הרצה. הוא די פון, כשידיו בכיסיו, ניסח שנראו לו. אולם מגרונו על מאזיניו רושם עמוק הדמעות של שלונסקי ונאו הדיבור.

אמר אייק: "הם (ם) משך שנים. אולם אותו ל במכונות כי הם חיים מכס לעין בשורה ארוכה של כשהתעללו בבני-אדם, נז זמן רב. התוצאה היא: "הם גייסו את דברינו פירוש הדבר?"

"מה יהיה הסוף? לא י בלי סיום. ייתכן והאניות ישראל יתנוסף עליהן. אול

המרד על היבשה

אולם המאבק על הים לא היה המאורע העיקרי. זדול ממנו, מסעיר ממנו, היה המרד שפרץ אותה שעה על היבשה. מרחק כמה מאות מטרים.

הקול המעצבן והמדרבן של הצפירה לא נתן לאיש להתפנות לעסקיו. כמו בימי העברות המפעילים היתה העיר כולה שותפת למאבק שנערך לעיניה. פועלים וסתם אזרחים, בעיקר צעירים, נטשו את בתיהם ומקומות עבודתם, התקרבו אל הנמל.

המרד הגלוי פרץ שעה שקבוצת ימאים יצאה מבית יורדי-הים, התקרבה אל השער הראשי של הנמל. השער היה נעול, כשכוחות משטרה מבוצרים מאחורי ריו. המשטרה היתה מוכנה, גייסה מאות מאנשיה, כולל דרוזים וצירקסים, מכל כנפי הארץ. ככל מרד התחילה ההתנגשות מדברים קטנים: גידופים בין שוטרים ואזרחי הימאים. השוטרים הפעילו סילוני מים, שהוסיפו על הגשם השוטף, אך לא יכלו לעמוד מול לחץ ההמון, שרתיחתו גברה והלכה בראותו את המאבק על האניה ממול. השער נפרץ, צנורות המים נחתכו לגזרים. תחילה ניסו הימאים לרסן את אנשיהם ואזהריהם, מתוך תקוה כי בעוד כשעה תגיע תגבורת גדולה מקיבוצי מפ"ם. אולם משאחרה זו להגיע, וסערת הרוחות גברה, נשמע פתאום קול

אסיפת הימאים השאבתים בבית יורדי-הים המינימום...